

ششمین جلسه آموزش خانواده آقای باقری با عنوان «مدیریت بحران»

ششمین جلسه آموزش خانواده روز یکشنبه ۹۹/۰۸/۱۱ ساعت ۱۷:۳۰ الی ۱۸:۳۰ با حضور جناب آقای باقری با موضوع مدیریت بحران به صورت مجازی در فضای اسکای روم برگزار گردید.

خلاصه مطالب مطرح شده در این جلسه به شرح ذیل می باشد:

بحث پدافند غیرعامل مقوله ای است که عمر کوتاهی ندارد، حتی به صورت سازمان یافته و منسجم از سالیان قبل در کشور ایران از سال ۱۳۱۸ این موضوع به شکل ساختارمند نمود داشته است و کار انجام می داد. در آن موقع به عنوان سازمان دفاع غیرنظامی بود و او کار حفظ جان و مال و اموال مردم در برابر بلایای طبیعی و مقابله با تهاجمات دشمن خارجی را انجام می داد.

بنابراین ما یک سبقه نسبتاً خوبی در مورد پدافند غیرعامل داریم.

اما این بحث در کشورهای دیگر هم نمود پیدا کرده و به صورت فرهنگ درآمده است.

به عنوان نمونه، کشور سوئیس یک مثال عینی از فرهنگ پدافند غیرعامل در همه ابعاد است.

اگر منابع مختلف را مطالعه کنید پی می برید که کشور سوئیس با مساحت ۴۰ هزار کیلومتر مربع، امن ترین کشور دنیاست. بیش از صدسال است که تمام کشورهای دنیا توافق کرده اند که این کشور، امن باشد.

یک کشور بی طرف که هیچ جنگی در آن اتفاق نیفتد. از نظر موقعیت ژئوپلیتیکی هم اصلاً مثل جمهوری اسلامی نیست. ما در یک شاهراه قرار داریم که کشور سوئیس به هیچ عنوان این ویژگی ها را ندارد.

و جالب است که هیچ منابع طبیعی هم ندارد که بگوییم از این بابت دشمنان یا کشورهای همسایه چشم طمع به آن کشور داشته باشند ولی این کشور بالاترین استانداردهای پدافند غیرعامل را رعایت کرده، به گونه ای که ظرفیت پناهگاه های این کشور ۱۱۴٪ جمعیت سوئیس است یعنی سوئیس که ۷/۵ میلیون جمعیت دارد ۱۱۴٪ بیشتر پذیرش دارد برای اینکه در پناهگاه بتوانند زندگی کنند و باکس های شرایط اضطراریش که توی هر پناهگاه تعبیه کردند حداقل به مدت ۲ هفته نیازمندیهای تک تک اعضا را برآورده می کند. کشوری که هیچ تهدیدی ندارد رسماً امن و بی طرف شناخت شده است اما با این حال بالاترین اقدامات پدافند غیرعامل را انجام می دهد.

چرا و به چه علت این کار را انجام می دهند.

یکی از دلایلش این است که ممکن است کشورهای پیرامونشان دچار تهدید، آشوب و جنگ شوند و آنها نگران تبعات تأثیر جنگ کشورهای همسایه با مناطق همجوار بر کشور سوئیس هستند به این دلیل بخشی از اقدامات پدافند غیرعامل را توصیه می کنند.

اما در مقابل کشور جمهوری اسلامی را در نظر بگیرید که همه می دانند کلید طلایی منطقه غرب آسیا است و در معرض طیف وسیعی از تهدیدهاست بنابراین چرا ما نباید به بحث پدافند غیرعامل پردازیم.

شاید به نظر برسد که پدافند غیرعامل درست کردن پناهگاه باشد در صورتی که این بخش کوچکی از اقدامات پدافند غیرعامل است در صورتی که بخش قابل توجهی از پدافند غیرعامل اصلاً نیازی به این کارهای سخت افزاری ندارد و بخش بزرگی از آن نرم افزاری و مغز افزاری است.

سوال دیگری که در ذهن متبادر می شود این است که چرا نباید تجهیزات و قدرت نظامی خودمان را تقویت کنیم، به دو دلیل پدافند غیرعامل اهمیت دارد. اول اینکه هزینه بسیار زیادی در بر دارد دوم اینکه ظاهر خوبی ندارد. پدافند غیرعامل، یعنی هر کاری که ۵ نتیجه به همراه داشته باشد.

۱- کاهش آسیب پذیری

هر کاری در هر جایی باعث کاهش آسیب پذیری شود از ساختمان گرفته تا روابط با اشخاص، وضعیت اقتصادی، معیشتی تا سیاست و فرهنگ

۲- ارتقاء پایداری

۳- افزایش بازدارندگی

هر اقدامی که دفاعی یا نظامی یا ذهنی و ... باشد و نتیجه آن افزایش بازدارندگی باشد پدافند غیرعامل است. بازدارندگی اقتصادی، سیاسی یا فرهنگی مهم است.

آیا در این حوزه ها به سطح بازدارندگی یعنی اقتدار و پرستیژ رسیده ایم.

شما اگر فردی که دارای اقتدار باشد کسی جرأت بی ادبانه یا گستاخانه صحبت کردن با او را ندارد.

دقیقاً همین وضعیت در سطح کلان و در جامعه بین المللی هم وجود دارد.

آیا در حوزه اقتصاد به این بازدارندگی رسیده ایم، قطعاً خیر.

هر صبح که از خواب بیدار می شویم کلی سیاستهای جدید اقتصادی و تغییرات رخ می دهد.

۴- تسهیل مدیریت بحران

هر اقدامی که منجر به تسهیل مدیریت بحران شود. دقیقاً مثل فردی که در خانواده باعث می شود دو نفر که روابطشان تیره شده است را آشتی بدهد و آن ها را به هم نزدیک کند و از وقوع یک اتفاق غم انگیز ممانعت کند.

یعنی بحث بحرانی که در این خانواده اتفاق افتاده است را مدیریت می کند.

تسهیل مدیریت بحران، یک بحث تخصصی است که فعالیت های پدافند غیرعامل را از فعالیت های سازمان مدیریت بحران کشور تفکیک می کند.

کار سازمان مدیریت بحران، مربوط به حوادث، سوانح و بلایای طبیعی است مثلاً وقتی زلزله، سیل یا رانش طبیعی اتفاق می افتد.

پدافند غیرعامل در حوزه سوانح و بلایا وارد نمی شود بلکه تسهیل مدیریت بحران می کند و در بعضی مواقع به کمک سازمان مدیریت بحران می آید.

۵- تداوم فعالیت های ضروری

تمام فعالیت های روزمره زندگی ما که از بابت آن ها گذران زندگی می کنیم مثل خدمات آب، برق، گاز، تلفن، ATM، نانوائی، تأمین مایحتاج، روزانه زندگی خدمات روزانه ای است که برای هر فرد ارائه می شود و اتفاقاً جزء فعالیت های ضروری است و هر کاری که موجب تداوم و استمرار این فعالیت ها بشود پدافند غیرعامل می گویند.

در کشور ما بحث پدافند غیرعامل را جدی نگرفتیم و درک درستی از آن در جامعه شکل نگرفته است و هزینه های گزافی را بابت آن باید پرداخت می کنیم مثل ساختن منطقه پارس انرژی جنوبی و از بین رفتن بخشی از آن توسط سیلاب یا حک کردن وبسایت وزارت نفت

پدافند غیرعامل در حوزه اقدام تأثیر چندانی نخواهد داشت یکی از دلایل کمبود منابع مالی و دیگر سیاست های دولت های مختلف

اما اگر جنبه اقدام را کنار بگذاریم و جنبه فرهنگ و باورپذیری را در نظر بگیریم این مسئله خیلی اهمیت پیدا می کند. پدافند غیرعامل باید تبدیل به یک نگاه جدید، رویکرد جدید نسبت به پدیده ها شود.

بنابراین تمام تلاش ما باید این باشد که یک درک مشترک از پدافند غیرعامل در جامعه ایجاد گردد.

وقتی این مسئله در مخاطبین خوب جا افتاد و به مرحله باور رسید می پذیرند که پدافند غیرعامل مورد نیاز و ضروری است و چیز تزئینی یا مقطعی نیست.

موقعی که تهدیدات نظامی وجود دارد سریع به پدافند غیرعامل بپردازیم مثل زمان جنگ که شهرهای مرکزی ایران مثل تهران بمباران میشد مردم خاموشی را رعایت می کردند، شیشه ها را چسب می زدند، وسایل را کنار پنجره ها نمی چیدند. یا پس از زلزله تهران، تلویزیون شروع به آموزش مقابله با زلزله کرد که اشتباه است.

تمام کارهایی که منجر به ۵ نتیجه شود و در فعالیت های روزمره اتفاق بیفتد پدافند غیرعامل است.

پدافند غیرعامل رویکرد نرم افزاری است در واقع باید نگاه به پدیده های اطراف را تغییر بدهیم

پدافند غیرعامل یعنی نگاهتون را به تمام پدیده ها طوری تغییر بدهید که یکی از آن ۵ کار محقق شود. یعنی درک مشترک از پدیده ها می خواهیم که این امر باعث می شود فرهنگ سازی اتفاق بیفتد و پدافند غیرعامل را تسریع و تسهیل کند.

هدف از این جلسه درک کردن مفهوم پدافند غیرعامل بود. وقتی که این مفهوم درک شده باشد و چارچوب ذهن شما نسبت به پدافند مشخص شده باشد دیگر توضیحات و حوزه های مختلف دیگرش اقتصاد، سیاست، فرهنگ مشکلی ندارد.

در پایان جلسه به سوالات مطرح شده توسط اولیا پاسخ داده شد.

